

تأثیر تجربه و تحصیلات مدیران بر درک اهمیت کاربرد ابزار های مالی مشتقه در تجارت جهانی

فروغ حیرانی^۱ و بهنام رقاقی گرگری^۲

۱عضو هیات علمی دانشگاه آزاد یزد

heyrani@iauyazd.ac.ir

۲دانشجوی دکتری حسابداری، دانشگاه آزاد یزد، ایران

b.raghghi@gmail.com

چکیده

هدف این مقاله بررسی تأثیر تجربه و تحصیلات مدیران بر درک اهمیت کاربرد ابزار های مالی مشتقه در تجارت جهانی است. با توجه به هدف و ماهیت پژوهش، جهت جمع‌آوری داده‌های مورد نیاز برای پاسخ به سوالات و حل مشکل عدم آشنایی مدیران با ابزار های مشتقه، پرسشنامه‌ها مابین ۶۷ نفر از مدیران شرکت‌های نمونه انتخابی توزیع و نظریات آن‌ها جمع‌آوری و با کمک روش اقدام پژوهی مورد ارزیابی قرار گرفتند. نتایج پژوهش نشان داد، بین درک اهمیت کاربرد ابزار های مشتقه در تجارت جهانی با میزان تجربه و تحصیلات مدیران رابطه معنی‌داری وجود دارد و با افزایش میزان تجربه و تحصیلات مدیران درک بهتری از اهمیت کاربرد ابزار های مالی مشتقه در تجارت جهانی پیدا می‌کنند.

واژه‌های کلیدی: تجربه و تحصیلات مدیران، کاربرد ابزار های مالی مشتقه، تجارت جهانی (WTO)

۱- **مقدمه**: شرکت ها و موسسات مالی همواره در معرض ریسک های متعددی از جمله ریسک تجاری، ریسک اعتباری، ریسک نرخ بهره و ریسک نوسان نرخ ارزی می باشند و از این بابت متحمل هزینه های زیادی نیز می گردد، به منظور کاهش این ریسک ها ابزارهای متعددی طراحی شده است که یکی از مهمترین این ابزارها، اوراق بهادار مشتقه می باشد. این ابزارها در اکثر کشورها برای کنترل ریسک نقش موثری داشته و به عنوان ابزاری پوششی عمل می نمایند، کشور ایران نیز در طول چند سال اخیر استفاده از قراردادهای آتی و برخی از ابزارهای مشتقه آغاز شده است بنابراین آشنایی با این ابزارها و نقش پوششی آنها در کنترل ریسک از اهمیت بالایی برخوردار می باشند و نیز این ابزارها می توانند نقش گسترده ای در اقتصاد و تجارت جهانی هر کشور را داشته باشند.

ابزار مشتقه به قرارداد یا اوراقی گفته می شود که ارزش آنها وابسته به ارزش اوراق بهادار، کالا، شمش یا ارز اصلی است و هیچ گونه ارزش مستقلی ندارند. پیمان آتی و اختیار معامله دوگونه از این ابزارها هستند که به طور معمول در بورس های معتبر جهان دادوستد می شوند. ابزار مشتقه ابزاری است که از بازارهای پایه ای مثل کالا، انرژی، پول و سرمایه مشتق شده اند و در بورس های مربوطه معامله می شوند. در معاملات این ابزارها، اصل دارایی جابه جا نشده و عملکرد قیمت آن ناشی از تغییرات قیمت کالای مربوطه است. معاملات در این بازار نسبت به بازار نقدی سرعت و قدرت نقد شوندگی بیش تری دارد و هزینه کم تری در بازار ایجاد می کند و می تواند از نظر اقتصادی در انتقال خطر بازار و کاهش هزینه تأمین مالی، افزایش بازده دارایی، تعدیل سریع ساختار جریان نقدی و گریز از مالیات و در نهایت تغییر نرخ ثابت بدهی به نرخ شناور مؤثر باشد و به دلیل مشروع بودن نرخ شناور از نظر اسلام این ابزار در کشورهای اسلامی مورد استفاده قرار گرفته است و زمینه های استفاده از آن در ایران هم در حال پایه ریزی است.

ابزارهای مشتقه عبارتند از: سواپها، قراردادهای آتی و اختیار معامله و نیز پیمان آتی. در واقع معنای حقیقی مشتقات، توافق میان دو گروه مشروط بر خروجی آتی دارایی پایه می باشد. تصور رایج آن است که ابزارهای مشتقه خود دارایی می باشند، در صورتی که این تصور نادرست است، زیرا که یک ابزار مشتقه خود به تنهایی نمی تواند ارزشی داشته و ایجاد نماید. اما بسیاری از ابزارهای معمول مانند سواپها، معاملات آتی و اختیار معامله که دارای ارزش ذاتی نظری می باشند می توانند از طریق فرمولهایی همچون بلک شولز محاسبه شده و به صورت مکرر در بازارهای آزاد قبل از تاریخ سررسید مورد معامله قرار گیرند.

۲- **مبانی نظری و پیشینه تحقیق**: تقوی و لطفی (۱۹۹۳) به بررسی اثرات سیاست پولی بر حجم سپرده ها، تسهیلات اعطایی و نقدینگی نظام بانکی کشور پرداختند. آن ها اظهار داشتند سیاست های - پولی از کانال های مختلفی مانند نرخ بهره، نرخ ارز و کانال اعتباری، بر اقتصاد کشور تأثیر می گذارند. بر اساس نمونه تخمین زده شده، نرخ رشد GDP حقیقی اثر منفی بر نرخ رشد حجم سپرده ها و نرخ رشد مانده تسهیلات اعطایی داشته است، اما تأثیر آن بر نقدینگی بانک ها مثبت بوده است. در نهایت، در سال های مورد بررسی رابطه مثبتی میان نرخ تورم و نرخ رشد سپرده ها و نرخ رشد نقدینگی نظام بانکی کشور وجود داشته است اما در همین سال ها، رابطه میان نرخ تورم و نرخ رشد مانده تسهیلات نظام بانکی منفی بوده است.

معصومی نیا (۱۹۹۳) بررسی فقهی ابزارهای مشتقه را مطالعه کرد. در حقیقت این مقاله ابزارهای مشتقه را با نگرش فقهی بررسی می نماید. وی نتیجه گرفت که مشتقات برای مدیریت ریسک ابداع شدند؛ اما بورس بازان نیز برای کسب سود از آن ها استفاده می کنند. مشتقات را می توان به چهار قسم قراردادهای آتی خاص، قراردادهای آتی یکسان، اختیار معامله ها و معاوضات تقسیم نمود. بیشتر صاحب نظران برای بیان حکم شرعی این ابزارها آن ها را غیر مشروع دانسته اند. گروه کمی هم به تصحیح آن ها رأی داده اند. در این مقاله عمده دلایل هر دو گروه بررسی و مقتضای تحقیق این شد که می توان راه های شرعی مناسبی برای تصحیح بیشتر اقسام قراردادهای آتی و اختیار معامله یافت؛ اما ابزارهایی از قبیل قراردادهای آتی شاخص سهام، اختیار معامله روی شاخص و سواپ های رایج غیرقابل تصحیح هستند.

هنکه و همکاران (۲۰۰۳) به مطالعه تأمین امنیت اعتبار و اوراق مشتقه: ابزارهای مالی و مدیریت ریسک اعتباری فهرست وام تجاری بازار واسطه پرداختند. آنها بر این عقیده بودند که در سالهای اخیر، توسعه بازارها برای تأمین امنیت اعتبار و اوراق مشتقه ابزارهای جدید مدیریت ریسک اعتبار را مهیا کرده است. با این حال در بخش بیان شده بازار، مسایل انتخاب مغایر و

مشکلهایی با خطر اخلاقی کاملاً شدید هستند. کاربرد بالقوه و موفق تأمین امنیت اعتبار و اوراق مشتقه برای مدیریت ریسک اعتبار فهرست تجاری وام تجاری بازار میانی وابسته به توسعه ساختارهای محرک سازگار است که مسایل انتخاب مغایر و مشکلاتی با خطر اخلاقی را حل کنند یا حداقل سبک نمایند.

شاو و همکاران (۱۹۹۲) به بررسی اثرات اوراق مشتقه بر روی ساختار ریسک، سرمایه و وامدهی بانک های آمریکا پرداختند. نتایج آن ها پیشنهاد می کنند که اوراق مشتقه ابزارهای مفید و انعطاف پذیری در نرم افزارهای کاربردی مدیریت ریسک بانکها می باشند. با اتکا بر استراتژی، اوراق مشتقه به بانک اجازه می دهند تا ریسک را با خرید پشتیبان عدم پرداخت را کاهش دهند یا ریسک را افزایش دهند و درآمد پایه مضاعفی را بوسیله فروش پشتیبان عدم پرداخت تولید نمایند.

۳- روش تحقیق: عوامل بسیار زیادی در جریان آموزش و یادگیری تأثیر دارد که طی روش های تحقیق مرسوم دانشگاهی قادر به کنترل آنها نیستند. هدف از پژوهش فقط کسب دانش محض نیست، بلکه دانشی است که در عمل بتوان از آن استفاده کرد و در بهسازی محیط کسب کار مفید باشد. چنین هدفی را پژوهش های تربیتی دانشگاهی و مرسوم نتوانسته اند حاصل کنند. این پژوهش ها اطلاعات خوبی در اختیار گذاشته اند که می تواند الهام بخش اساتید باشد اما اکثر آنها قابل استفاده مستقیم توسط اساتید در کلاس های درس و محیط دانشگاه نبوده اند، کلاس های درس دارای پویایی ویژه خود هستند و برای بهسازی امر آموزش و پرورش و اثر بخش کردن آن، لازم است از روش های گوناگون پژوهش، به ویژه پژوهش های مبتنی بر عمل (اقدام پژوهی) بهره جست این روش ها را باید جست و تدوین کرد و در اختیار اساتید قرار داد. این مقاله با این رویکرد تهیه شده است، مهارت ها و آمادگی های لازم پیش از اقدام به پژوهش: الف) مهارت روابط انسانی ب) مراعات اخلاق در گرد آوری اطلاعات

- **آشنایی با مهارت انسانی:** ارتباط با دیگران، مهارت ارتباط با دیگران از جمله مهارت هایی است که لازم است پژوهشگران با آن آشنایی قبلی داشته باشند. پژوهشگران همکار، آنها مانند خودتان علاقه مند به حل مسأله یا تغییر وضع نامطلوب موجود هستند. پس باید در ارزیابی از چگونگی پیشرفت کار و یافته های تان، از نظر و فکر آنان بهره مند شوید. داشتن رابطه انسانی و منطقی با این افراد می تواند شما را در بهسازی امور یاری کند.

- **مراعات اخلاق در گرد آوری اطلاعات:** ضرورت مذاکره با مسؤلان، پیش از آغاز پژوهش موضوع را با مدیر یا رئیس جایی که در آن کار می کنید، در میان بگذارید اگر تغییراتی در طرح شما بوجود آمد آن را با مدیر و افراد ذی ربط دیگر در میان بگذارید. حفظ اسرار مربوط به اطلاعات جمع آوری شده، فقط اطلاعاتی را گزارش کنید که در حیطه مطالب عمومی است و خارج از قوانین و مقررات نیست. از گزارش اسرار شخصی و بد نام کننده خودداری کنید اگر قصد انتشار اطلاعاتی را دارید که به هر طریق دارای حساسیت است از منبع و مرجع ذی نفع اجازه بگیرید.

۳-۱- مراحل انجام پژوهش در عمل (اقدام پژوهی)

پژوهش به عنوان جست وجوی نظام مند برای کشف مجهول یا حل مسأله دارای مراحل است که با توجه به نوع هدف پژوهش، علاقه ها و سلیقه های پژوهشگر، مراحل پژوهش در عین تبعیت از منطق علمی و عقلی، می تواند صورت های متفاوتی پیدا کند برای نمونه در مقایسه با پژوهش رسمی و دانشگاهی که معمولاً خطی و تا حدودی تمام مراحل از پیش تعیین شده است مراحل اقدام پژوهی در عین پیروی از مراحل خاص دارای انعطاف بیشتری است و الگوی زیر مراحل این نوع پژوهش را نشان می دهد که به شرح آنها خواهیم پرداخت.

۳-۱-۱- مشخص کردن موضوع و عنوان پژوهش: هر پژوهشی در واقع با قصد یا سخگویی و پیدا کردن راه حل برای یک مسأله ی اصلی که در قالب یک پرسش ظهور کرده است، آغاز می شود. هر پژوهش برای اینکه انسجام، هدفمندی و کاربردی بودن خود را حفظ کند باید بر حول یک مسأله ی اصلی، سازماندهی شود. هر مسأله ی اصلی در واقع مرکزی است که در حوزه ی مسأله قرار گرفته است. حوزه مسأله در برگرنده مسایل حاشیه ای، پیرامونی و پدیداری است که بر گرد مسأله ی اصلی مانند شکل زیر نمودار شده است. اصلی یا حاشیه ای بودن یک مسأله در واقع به هدف تحقیق وابسته است، لذا می توان گفت: اصلی یا حاشیه ای بودن یک مسأله امری نسبی است. مسأله سوآلی است که در ذهن پژوهشگر راجع به یک پدیده

مشکل یا بحران اجتماعی، سازمانی مطرح می شود. هدف محقق از طرح این سؤال ریشه یابی علت یا علل به وجود آورنده ی آن مشکل یا مسأله است، چگونگی این ریشه یابی بستگی تام به نوع و اهداف در نظر گرفته شده برای تحقیق دارد.

۳-۱-۲- توصیف وضعیت موجود و تشخیص مسأله: اقدام پژوهی در باره وضعیتی است که در آن قرار داریم. یعنی این جا و اکنون. بنابراین لازم است پژوهشگر برای مشخص کردن مسأله مورد نظر خود که به دنبال بهبود و اصلاح آن است وضعیت فعلی را به روشنی توصیف کند تا تصویر روشنی از آن چه در محیط کار و مسأله آفرین وی می گذرد، در اختیار بگذارد. این مسأله در حقیقت موضوعی است که پژوهنده احساس می کند یا حدس می زند اگر تغییری در آن به وجود آید، وضع مورد نظر بهتر می شود. پس می پذیریم که مسأله ی مورد نظر واقعیتی موقتی است و ممکن است پس از پژوهش معلوم شود که مسأله اصلی یا واقعی نبوده است یا برعکس، مشخص شود که حدس اولیه ی ما درست بوده است و آنچه مطرح کرده ایم واقعیت داشته و مسأله ی اصلی نیز بوده است. معمولاً در اقدام پژوهی مسأله به صورت یک جمله ی پرسشی مطرح می شود: «چگونه می توانم بهبود بخشم؟». همان طور که می بینید در فعل این پرسش نوعی عمل و اقدام، اصلاح و تغییر وجود دارد. اکثر پرسش های پژوهش در عمل (اقدام پژوهی)، چنین وضعیتی دارند. برای نمونه چند مثال در این مورد در زیر آورده می شود.

- ارتباط میان افراد مدرسه ی ما تا چه اندازه اثر بخش است؟ چگونه می توانم این اثر بخشی را افزایش دهم؟

- چگونه می توانم در مدرسه به تفاوت های فردی کودکان توجه کنم؟

- چگونه می توانم روش تدریس خود را در درس X اصلاح کنم؟

- چگونه می توانم والدین کودکان این آموزشگاه را به مشارکت بیشتر تشویق کنم؟

- چگونه می توانم علاقه ی دانش آموزان به درس X را افزایش دهم؟

- چگونه می توانم رابطه خود با همکارانم را در مدرسه بهبود ببخشم؟

پس از بررسی وضع موجود لازم است رخداد های عمده آن را به صورت منطقی تنظیم کنید و گزارش دهید در این گزارش باید تلاش شود که وضعیت مورد مطالعه به روشنی توضیح داده شود به گونه ای که خواننده بتواند از وضعیت مورد نظر تصویر واقعی و بدون ابهام و پرسش به دست آورد.

۳-۱-۳- گرد آوری اطلاعات: گردآوری اطلاعات اغلب از طریق چهار روش میسر می شود. این چهار روش عبارتند از: مصاحبه، مشاهده، پرسش نامه و اسناد و ارقام. هر یک از این چهار روش کاربرد ها و ویژگی هایی دارند که لازم است اقدام پژوهان پیش از آغاز و اقدام به پژوهش با این روش ها آشنایی کافی را کسب کنند. این که چه روشی یا فنونی در اقدام پژوهی کاربرد دارد بستگی به موضوع و هدف آن پژوهش دارد. همه اطلاعاتی که جمع آوری می شود شواهد لازم برای اثبات یا رد چیزی نیستند. به بیان دیگر داده ها (اطلاعات) مترادف با شواهد نیستند. شواهد داده هایی هستند که بدان وسیله می توانیم درباره ی تغییرات چیزی یا رخدادی داوری کنیم پس برای اثبات یا رد چیزی باید شواهد قابل قبول داشته باشیم.

در اقدام پژوهی در دو مرحله نیاز به شواهد داریم؛ یکی در مرحله ی تشخیص یعنی همین مرحله های که مورد بحث است، و دیگری مرحله ارزیابی و قضاوت که پس از ایجاد تغییر و اجرای راه و پیشنهاد جدید، به دست می آوریم تا ببینیم آیا تغییری که داده ایم مؤثر بوده است یا نه. پس دو نوع شواهد (۱) و شواهد (۲) خواهیم داشت. داده های پژوهش نقش بسیار مهمی در جست و جوی حقیقت و یافتن مسأله و راه حل ها دارند. هر چه داده های یک پژوهش مبتنی بر اصول علمی گرد آوری اطلاعات باشد و نیز از ابزار و وسایل ضروری گوناگون استفاده کنیم، ادعای ما منطقی تر خواهد بود.

برای مثال، وقتی مدعی می شویم که شاگردان کلاس من در درس X ضعیف بودند و من با روش Y این وضعیت را برطرف کردم باید نخست با اطلاعات کافی نشان دهیم که واقعاً شاگردان ما ضعیف بودند، یعنی معیاری برای ضعیف بودن تدوین کنیم و این معیار باید علمی باشد. بعد با داده های کافی ثابت کنیم که وضعیت شان بهبود حاصل کرده است بطور کلی هدف از گرد آوری اطلاعات و شواهد در مرحله اول می تواند دو هدف باشد:

- مشخص کردن وضع موجود به کمک داده ها و شواهد. یعنی نشان دادن کاستی ها و دست آوردها، مسایل و مشکلات و چگونگی انجام و پیشرفت کار
- انتخاب یک راه موقت. این راه موقت چنانچه پس از مطالعات و گرد آوری اطلاعات کافی انتخاب شده باشد بسیار ارزشمند است.

۳-۱-۴- تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها: منظور از تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها، تبیین یا تشریح معانی است که در دل داده ها نهفته است تفسیر سبب می شود که فهم جامع و روشنی از معانی و مفاهیم پیدا کنیم. در خلال تفسیر داده ها تناقضات و مطالب ضد و نقیض و یا چگونگی روابط متقابل واقعیت ها یا رخداد ها خود را نشان می دهند. تجزیه و تحلیل این امکان را فراهم می سازد تا طبقه بندی و چارچوب منطقی و عقلانی از واقعیت ها به وجود آوریم با تفسیر دید گاه های گوناگون خود را نشان می دهد و به کمک این دید گاه ها می توانیم به راه حل های مناسب بیابیم.
پیش از تفسیر داده ها در هم آمیخته اند و این داده ها به خودی خود نمی توانند گویای چیزی باشند لذا با تجزیه و تحلیل و تفسیر داده هاست که آنها به اطلاعات کاربردی تبدیل می شوند و می توان بر اساس آنها به تهیه چارچوبی برای حل مسایل و شناسایی راه حل درست یا درست ترین راه حل اقدام کرد. الگوی تجزیه و تحلیل داده ها در روش های تحقیق گوناگون متفاوت می باشد. در اقدام پژوهی ضمن استفاده از داده های کمی، بیشتر از داده های کیفی و الگوهای آن استفاده می شود. در اینجا مختصراً اشاره می شود.

الگوی ۱: روش شش پرسش: در این الگو پژوهشگر می کوشد داده هایی را که جمع آوری کرده است طی این شش پرسش عرضه کند تا بر اساس آنها نتیجه گیری از داده ها بعمل آید. چرا؟ علت و هدفها چیستند؟ چگونه؟ امال و رویدادها چگونه روی می دهد؟ چه کسی؟ چه کسی در گیر این مسأله است؟ چه کسی رفتار دوستانه دارد؟ چه چیزی؟ مسایل عمده فعالیت ها چه هستند؟ چه موقع؟ چه موقع این اتفاقها می افتد؟ چه موقع می توان آنها را مشاهده کرد؟ کجا؟ کجا درس می خوانند؟ کجا با هم روابط دارند؟ کجا کار می کنند؟

الگوی ۲: روش ترسیم مفاهیم: هدف از این الگو، یافتن راهی برای پی گیری استراتژی های چند گانه و چند جانبه و جامع است. این الگو بر این اساس تدوین شده است که ریشه بسیاری از مشکلات در جاهای دیگر است و عوامل گوناگون در به وجود آمدن آن مؤثر بوده است. اگر به این عوامل بنیادین و ریشه ای توجه نکیم راه حل های سطحی نخواهد توانست پاسخ گوی این مشکلات باشد.

الگوی ۳: روش تجزیه و تحلیل مسایل: این روش نیز مشابه الگوی ترسیم مفاهیم است از این الگو نیز در ریشه یابی و کشف عوامل مؤثر در یک مشکل استفاده می شود. در این الگو تلاش می شود مفاهیم زیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد:

- مشکل اصلی

- ریشه های اصلی مشکل

- دیگر عوامل مهم مربوط به آن ریشه ها و پیش زمینه ها

- نتایج و عواقب منفی عمده

- دیگر نتایج مهم

۳-۱-۵- انتخاب راه جدید به صورت موقت: پس از انجام مراحل فوق نوبت انتخاب راه جدید و موقت فرا می رسد در این مرحله تلاش خواهید کرد به کمک اطلاعاتی که در اختیار دارید و خرد ورزی هایی که کرده اید نخست چند راه اولیه ی مناسب در نظر بگیرید. این راه ها را بررسی و سبک و سنگین کنید و از میان آنها یک راه را به عنوان راه مناسب انتخاب کنید. ویژگی ها و جوانب آن را به درستی مشخص و توصیف کنید به گونه ای که دیگران، به ویژه همکاران پژوهشی و منتقد شما با ملاحظه و یا مطالعه ی این راه بدون ابهام از چند و چون آن آگاه شوند.

۳-۱-۶- اجرای طرح جدید و نظارت بر آن: پس از طراحی راه حل جدید یا تغییر مورد نظر آن را به اجرا می گذاریم. در این مرحله تلاش می کنیم مطابق با ویژگی های تدوین شده و پیش بینی های عملی، کار را پیش ببریم. در اجرانیز مشاهده

اندیشه و عمل سه رکن اساسی خواهد بود. در این مرحله می‌کوشیم از همان آغاز بر چگونگی پیشرفت کار، به طور روزانه نظارت و دقت داشته باشیم. این کار سبب می‌شود ضمن مراعات پیش بینی‌های انجام گرفته و در صورت لزوم، تغییرهای لازم را در عمل به وجود آوریم.

گرد آوری اطلاعات (شواهد ۲): برای اینکه ثابت کنید ادعایی که درباره عمل جدیدتان دارید منطقی و درست است باید شواهدی داشته باشید. این شواهد باید مبتنی بر اطلاعات منظم و منطقی باشد. در این مرحله نیز مثل مرحله قبلی گرد آوری اطلاعات لازم است روش‌های گرد آوری اطلاعات و ابزار آن را مشخص کنید. این روش‌ها و ابزار می‌تواند مثل مرحله پیشین و یا متفاوت باشد. باید مشخص کنید که در این مرحله به چه نوع داده‌هایی نیاز دارید این داده‌ها و شواهد باید معیارهایی باشند بر این ادعا که در کار شما اصلاح به وجود آمده است. این شواهد باید مورد تأیید افراد صاحب نظر و همکاران منتقد شما در خصوص مسأله و هدف‌های مورد نظر در تحقیق شما باشد. مثلاً ممکن است شما مدعی باشید که با روش آموزش جدید سبب شده‌اید تا درک مدیران شرکت‌ها تا ۳۰٪ افزایش یابد. این ادعا زمانی قابل قبول خواهد بود که با اسناد و مدارک لازم، نمرات پیش از اقدام جدید را با نمرات پس از آن مقایسه کنید و به نتیجه مورد ادعا یعنی ۳۰٪ برسید.

۳-۱-۷- ارزشیابی تأثیر اقدام جدید و تعیین اعتبار آن: در این مرحله داده‌های جمع‌آوری شده را مثل مرحله سوم تفسیر و تحلیل می‌کنیم. از خود می‌پرسیم این داده‌ها نشانگر چه رخدادها و تغییراتی هستند؟ آیا پیش‌رفتی را نشان می‌دهند؟ به چه دلیل؟ (شواهد می‌آورید). پیشرفت‌ها در چه زمینه‌ها یا مواردی بوده‌است؟ به چه دلیل؟ (شواهد می‌آورید). درباره این تغییرات و رخدادها به چه نتایجی می‌رسیم؟ چرا؟ (شواهد می‌آورید). با این پرسش‌ها و پرسش‌های دیگر از این نوع می‌کوشیم تا نتیجه‌ی اقدام جدید را به کمک شواهد منطقی ارزیابی کنیم. اگر نتیجه مثبت بود این اقدام را به عنوان یک تغییر یا راه جدید ادامه می‌دهیم و در غیر این صورت به راه یا راه‌های دیگر می‌اندیشیم و راه دیگری را برای عمل و اجرا پیدا می‌کنیم.

۳-۱-۸- تجدید نظر و دادن گزارش نهایی: پس از اعتباریابی یا اعتبار بخشی به کار خود اصلاحات لازم و نهایی را در عمل پیشنهادی انجام می‌دهیم و به عنوان سندی علمی آن را آماده می‌کنیم. پس از این مرحله می‌توان آنرا به مسئولان ذی‌ربط تحویل داد یا در جایی منتشر کرد یا در گرد همایی عرضه کنیم انتشار یافته‌ها، آخرین مرحله پژوهش در عمل (اقدام پژوهی) است. در این مرحله می‌توانید خلاصه‌ای از مراحل انجام کار را بیاورید و اینکه در این فرایند چه رخدادهایی به وقوع پیوست و دیگران چه نقش و نظری داشتند. شکل گزارش را می‌توانید براساس مراحل پژوهش تنظیم کنید یا به هر صورت ابتکاری که خودتان صلاح بدانید.

۴- روش‌شناسی پژوهش: با توجه به این که در پژوهش حاضر تأثیر تجربیات و تحصیلات مدیران بر درک اهمیت اجزای هزینه‌های کیفیت مورد بررسی، مطالعه و آزمون قرار گرفته، لذا پژوهش حاضر به روش اقدام پژوهی انجام شده و از نظر نوع هدف نیز کاربردی می‌باشد. روش انجام پژوهش به صورت کامل بیان شده. سؤال‌ها و همچنین فرضیه‌های مرتبط با سؤال‌های مزبور ارایه می‌گردد. روش گردآوری اطلاعات مورد نیاز برای آزمون فرضیه‌های پژوهش و همچنین قلمرو زمانی و مکانی پژوهش، شرح داده شده. جامعه آماری و نمونه‌ی نهایی که از جامعه مزبور استخراج شده است تبیین شده و در نهایت متغیرهای مورد مطالعه و روش اندازه‌گیری آن‌ها و روش‌های آماری مورد استفاده بیان می‌گردد. پژوهش روندی منظم و رسمی است که با طی مراحل معینی برای کاوش در مباحث علمی جهت کشف حقیقت یک مجهول صورت می‌گیرد. بنابراین پژوهش عمل دقیق و منظمی است که برای رسیدن به نتیجه مورد نظر باید مراحل معین آن بر اساس یک منطق خاص پشت سرهم قرار گرفته و یک فرایند منطقی علمی را تشکیل دهند.

۴-۱- جامعه آماری

۴-۱-۱- علت انتخاب جامعه آماری در قالب پنج گروه از شرکت‌های تولیدی و بازرگانی:

الف: علت اصلی انتخاب گروه‌های یاد شده برای جامعه آماری، فعال بودن آن‌ها بود. چون با توجه به شرایط خاص اقتصادی کشور بیش‌تر صنایع یا غیرفعال هستند و در صورت فعالیت از ظرفیت ناچیز تولید واقعی خود استفاده می‌کنند. با وجود این شرایط امکان برقراری ارتباط با مدیران صنایع دیگر عملاً امکان پذیر نبود.

ب: دلیل دوم در انتخاب جامعه آماری وجود صنایع منتخب، استقرار آن‌ها در مناطق جغرافیای خاص و قابل دسترسی بودن شرکت‌های یاد شده نیز دلیل دیگر و منطقی جهت جمع‌آوری اطلاعات و نظرات مدیران آن‌ها بود.

ج: از آنجایی که میانگین پاسخ‌های مدیران وارد نرم‌افزار اکسل شده است، بر این اساس جهت افزایش کیفیت دریافت و ارسال پرسشنامه‌ها از صنایع منتخب ۱۵ شرکت به عنوان نمونه آماری انتخاب و شروع به جمع‌آوری داده‌های پژوهش گردید.

۴-۱-۱- جدول آماری پژوهش

ردیف	موضوع فعالیت شرکت های نمونه	تعداد نمونه های انتخابی
۱	شرکت های کشت و صنعت تولید کننده آبزیان	۱۵ واحد
۲	شرکت های کشت و صنعت تولید کننده نهاده های دامی	۱۵ واحد
۳	شرکت های کشت و صنعت صادر کننده گان نهاده های دامی	۱۵ واحد
۴	شرکت های کشت و صنعت تولید کننده مواد غذایی انسانی و دامی	۱۵ واحد
۵	شرکت های بازرگانی حوزه نهاده های کشاورزی و دامی	۱۵ واحد

۴-۱-۲- تعداد پرسشنامه‌های ارسالی و نحوه در یافت اطلاعات در قالب پرسشنامه‌ها :

با توجه به حجم نمونه‌گیری از میان (۷۵) شرکت منتخب، (۶۷) فقره پرسشنامه جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها انتخاب گردید. قابل ذکر است جهت تحویل و دریافت پرسشنامه به صورت حضوری در محل دفتر کار یا کارخانجات شرکت‌های منتخب اقدام گردیده است. این امر جهت افزایش ضریب اطمینان از صحت پاسخ دهی مدیران به پرسشنامه‌ها می‌باشد.

۴-۱-۳- فرمول اصلی محاسبه حجم نمونه کوکران که در این فرمول:

$$N = 75 \text{ (تعداد کل جامعه آماری)}$$

$$P = 0/5 \text{ (تعداد پاسخ های صحیح)}$$

$$q = 0/5 \text{ (تعداد پاسخ های غلط)}$$

$$t = 1/96 \text{ (آزمون t)}$$

$$d = 0/05 \text{ (خطای برآورد)}$$

۴-۱-۴- روش سنجش و ارزیابی متغیرهای پژوهش : متغیرهای پژوهش جاری از بعد قابلیت اندازه گیری از نوع متغیرهای کیفی می‌باشد که همانند اغلب تحقیقات علوم اجتماعی که به واسطه کیفی بودن متغیرهایشان حین اندازه گیری با مشکل مواجه هستند نیز از این قاعده مستثنی نبوده‌ایم. در پژوهش حاضر که هدف آن بررسی تأثیر تجربه و تحصیلات مدیران بر درک اهمیت کاربرد ابزار های مای مشتقه در تجارت جهانی است و با در نظر گرفتن این‌که سنجش برداشت یک مفهوم روانشناسی بوده و بالاترین و مناسب‌ترین مقیاس برای سنجش آن رتبه‌ای می‌باشد. براین اساس ما برای سنجش این دیدگاه در حوزه‌های فوق‌الذکر با توجه به روش اقدام پژوهی و ویژگی موضوع مورد مطالعه، پرسشنامه مهم‌ترین ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش به شمار می‌آید.

هر یک از سوالات پرسشنامه بر اساس فرضیه‌های پژوهش و برای سنجش و اندازه گیری مفاهیم و متغیرهای فرضیه‌ها طراحی شده و از طیف لیکرت پنج گزینه‌ای نیز برای مشخص کردن میزان درک مدیران از نحوه بکارگیری ابزار های مالی مشتقه از شیوه مذاکره با خبرگان صنایع یاد شده انتخاب و طی سه مرحله پالایش و در نهایت محور بندی گردید و جهت دریافت پاسخ های مرحله اول در دوره های آموزشی در کارگاه های یک روزه ارسال گردید .

در جمع‌آوری شواهد اولیه محور های ضعف و عدم استفاده از ابزار های مالی مشتقه مشخص گردید . پس از مذاکرات مرحله دوم با خبرگان صنایع سرفصل های آموزشی تهیه و کارگاه های آموزشی تخصصی در سه جلسه برگزار و در نهایت پرسشنامه

ای که در مرحله اول توزیع شده بود، مجدداً توزیع و اقدام به جمع آوری داده های پژوهش در مرحله دوم گردید و داده های جمع آوری شده با نرم افزار آماری ذکر شده تجزیه و تحلیل گردید.

نیت و سعی بر آن بود تا با تهیه پرسشنامه ای جامع و کامل بتوان داده های مورد نیاز پژوهش حاضر را با درجه بالایی از اعتماد و روایی به دست آورد. دقت در مفاهیم، گویه ها، جداول، ترتیب پرسش ها و غیره از جمله تلاش ها برای گردآوری دقیق تر داده ها بود. بخش اول شامل سوالات عمومی درباره پاسخ دهنده که مبنای دسته بندی پرسشنامه در گروه های مختلف تهیه کننده و استفاده کننده قرار گرفته و اساس و مبنای اطلاعات گروه ها برای تحلیل های بعدی تشکیل می دهد. بخش دوم شامل ۲۱ سوال به صورت مقایسه ای در زمینه درک اهمیت کاربرد ابزار های مالی مشتقه در تجارت جهانی مورد بررسی که به طور متوسط چهار سوال برای هر طبقه اختصاص یافته و به نظر محقق مبنای لازم برای گردآوری اطلاعات برای آزمون فرضیات پژوهش را فراهم می کند. این سوالات پس از مطالعات پژوهش های مشابه و مقاله های پیشین جهت جمع آوری داده های در قالب پرسشنامه طراحی و پس از مشورت با صاحب نظران و استاد راهنما به شیوه طیف لیکرت پنج گزینه ای به صورت مقایسه زوجی در پرسشنامه گنجانده شدند.

۴-۱-۵- سوالات مرتبط با میزان درک اهمیت کاربرد ابزار های مالی مشتقه توسط مدیرانی با تجربه و تحصیلات مرتبط :

- سوال اول " میزان آشنایی مالکان شرکت با کاربرد ابزار های مالی مشتقه .
 - سوال دوم " میزان آشنایی مدیران ارشد شرکت با کاربرد ابزار های مالی مشتقه .
 - سوال سوم " میزان آشنایی و نحوه کارکرد بازار های ابزار های مشتقه .
 - سوال چهارم " تعداد دفعات استفاده از ابزار های مشتقه در مبادلات تجاری توسط شرکت .
 - سوال پنجم " میزان موفقیت مدیران با تجربه و تحصیل کرده در بکارگیری ابزار های مالی مشتقه
- ۴-۱-۶- سوالات مرتبط آموزش و علاقه مندی مدیران نسبت به کاربرد ابزار های مالی مشتقه :

- سوال اول " میزان آشنایی و نحوه کارکرد بازار های ابزار های مشتقه .
 - سوال دوم " میزان سرمایه گذاری حاکمیتی جهت آموزش کاربرد ابزار های مشتقه
 - سوال سوم " تاثیر آموزش کاربرد های تجارت جهانی در خصوص ابزار های مشتقه
 - سوال چهارم " تاثیر آموزش مستمر کاربرد ابزار های مالی مشتقه تولید کننده گان .
 - سوال پنجم " تاثیر آموزش کاربرد ابزار های مالی مشتقه در سطوح مختلف واحد های مالی شرکت ها .
 - سوال ششم " تاثیر آموزش کاربرد های تجارت جهانی در خصوص ابزار های مشتقه .
- ۴-۱-۷- سوالات مرتبط با وجود سازوکار های استفاده از ابزار های مالی مشتقه :

- سوال اول " تاثیر تقویت و گسترش زیر ساخت های بازار ابزار های مشتقه .
- سوال دوم " تاثیر سهولت سازوکار ورود به بازار ابزار های مشتقه توسط شرکت ها .
- سوال سوم " میزان دسترسی به اطلاعات بازار ابزار های مشتقه جهت استفاده از ابزار های مالی مشتقه .
- سوال چهارم " میزان اطلاع رسانی حاکمیت در خصوص کاربرد ابزار های مشتقه .
- سوال پنجم " تاثیر تقویت و گسترش زیر ساخت های بازار ابزار های مشتقه

۴-۱-۸- سوالات مرتبط با محور اعتماد و فرهنگ سازی اهمیت کاربرد ابزار های مالی مشتقه توسط حاکمیت :

- سوال اول " تاثیر گسترش فرهنگ کاربرد ابزار های مالی مشتقه در رشد اقتصاد جامعه .
- سوال دوم " تاثیر اطمینان تولید کننده گان داخلی به سازوکار بازار ابزار های مشتقه .
- سوال سوم " اهمیت میزان سرمایه گذاری حاکمیتی جهت آموزش کاربرد ابزار های مشتقه .
- سوال چهارم " تاثیر افزایش حمایت های حاکمیتی از کارکرد بازار ابزار های مشتقه .
- سوال پنجم " میزان آگاهی تولید کننده گان بابت کاربرد ابزار های مالی مشتقه

۴-۲- سنجش روایی و پایایی ابزار مورد استفاده برای اندازه‌گیری متغیرها: در تحقیقات پرسشنامه‌های قبل از اقدام به توزیع پرسشنامه و جمع‌آوری اطلاعات با کمک این ابزار می‌بایست از روایی و پایایی آن اطمینان حاصل کرد. روایی به معنای اعتبار و درستی روابط علت-معلولی و قابلیت تعمیم‌پذیری متغیرها می‌باشد. در حقیقت محقق می‌خواهد مطمئن باشد که آیا ابزار سنجش متغیرها همان چیزی را اندازه‌گیری می‌کند که برای آن منظور طراحی شده است یا نه.

۴-۲-۱- تجزیه و تحلیل روایی: در پژوهش حاضر برای بررسی به میزان روایی از روش دلفی استفاده گردید بدین ترتیب برای کسب اطمینان از این‌که در طراحی پرسشنامه همه جوانب و ابعاد و مولفه‌های که می‌تواند مفهوم مورد نظر ما را انعکاس داده در ابزار اندازه‌گیری مان، پرسشنامه گنجانده شده است یا نه. بدین ترتیب که برای تدوین سوالات پرسشنامه برای قادر ساختن جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز متغیرهای پژوهش طی چند جلسه متوالی با خبرگان و هم‌چنین صاحب‌نظران و مدرسین روش تحقیق و آماری سوالات پرسشنامه مطرح و مورد نقد و بررسی قرار گرفت و در نهایت پرسشنامه اولیه جهت تست پایایی کاربرد تهیه و آماده شد.

۴-۲-۲- قلمرو پژوهش:

- قلمرو مکانی این پژوهش شامل کارخانجات و شرکت‌های تولیدی و صنعتی و کارگاه‌های صنعتی تولید کننده گان محصولات کشاورزی، نهاده‌های دامی، تولید کننده گان مواد غذایی هستند.

- قلمرو موضوعی این پژوهش شامل تأثیر تجربه و تحصیلات مدیران بر در اهمیت کاربرد ابزارهای مالی مشتقه در تجارت جهانی می‌باشد.

- قلمرو زمانی پژوهش حاضر در سال جاری (۱۳۹۸) می‌باشد. چون، در این دوره همه داده‌های مورد نیاز پژوهش و اطلاعات شرکت‌های مورد مطالعه، قابل دسترسی است.

۴-۳- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها برای آزمون فرضیه‌ها: در این پژوهش از نرم‌افزارهای (expert choic) استفاده شده است. آزمون فرضیات در سطح معنی‌دار ۵٪ انجام گرفته و خطای نوع اول (آلفا) ۵٪ می‌باشد. میزان اطمینان ۹۵٪ انتخاب شده و برای معنی‌دار بودن رابطه بین فرضیات از آزمون (t-test) و برای اولویت‌بندی به لحاظ تأثیر بر رعایت ارزش افزوده از آزمون فریدمن استفاده شده است. با توجه به این‌که تعداد نمونه محاسبه شده توسط فرمول کوکرال ۶۷ فقره بود، بنابراین تعداد ۷۵ عدد پرسشنامه توزیع و پس از تکمیل گردآوری گردید که از ۶۷ فقره آن استفاده گردید. با توجه به این‌که آزمون AHP دو دامنه‌ای می‌باشد و سطح معنی‌داری ۵٪ است اگر میزان خطر آزمون‌ها بالای ۵٪ باشد فرضیه رد می‌شود و اگر میزان خطای آزمون فرضیه‌ها زیر ۵٪ باشد آزمون پذیرفته می‌شود و با توجه به این‌که آزمون خطای فرضیه‌های پژوهش حاضر زیر ۵٪ است بنابراین، فرضیه‌ها پذیرفته می‌شود. با توجه به نرمال بودن پاسخ‌ها نیازی به آزمون نرمال بودن داده‌ها نمی‌باشد.

۴-۳-۱- روش آلفای کرونباخ: یکی از روش‌های محاسبه قابلیت اعتماد استفاده از فرمول کرونباخ است. این روش برای محاسبه هماهنگی درونی ابزار اندازه‌گیری از جمله پرسشنامه‌ها یا آزمون‌هایی که خصیصه‌های مختلف را اندازه‌گیری می‌کند بکار می‌رود. در این‌گونه ابزارها، پاسخ هر سؤال می‌تواند مقادیر عددی مختلف را اختیار کند. برای محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ابتدا باید واریانس نمره‌های هر زیرمجموعه سؤال‌های پرسشنامه (یا زیر آزمون) و واریانس کل را محاسبه کرد. سپس با استفاده از فرمول زیر مقدار ضریب آلفا را محاسبه کرد.

J: تعداد زیرمجموعه سؤال‌های پرسشنامه‌ی آزمون

Sj2: واریانس زیر آزمون i ام

S2: واریانس کل آزمون

با توجه با جدول مربوط به آزمون آلفای کرونباخ مقدار آلفای کرونباخ برای این آزمون معادل ۰/۸۵ می‌باشد که بزرگتر از ۰/۷ (سطح آستانه آلفایکرونباخ) است لذا پرسشنامه‌ها از پایایی خوبی برخوردار است و می‌توان از همبستگی درونی سوالات مطمئن بود.

$$r_a = \frac{J}{j-1} \left(1 - \frac{\sum S_j^2}{S^2} \right)$$

جدول ۲-۴: آزمون آلفای کرونباخ ۱

تعداد سولات	مقدار آلفای کرونباخ برای نمونه‌های موردآزمون	آلفای کرونباخ (ضریب آلفا)
۲۱ سوال به صورت مقایسه زوجی	۰/۸۵	۰/۷

۴-۳-۲- روش جمع‌آوری داده‌ها و ابزارهای اندازه‌گیری: در این تحقیق برای رسیدن به نتیجه و بررسی عوامل مؤثر بر درک مدیران از اجزای هزینه‌های کیفیت تلاش شده است از مطمئن‌ترین راه‌ها جهت جمع‌آوری اطلاعات استفاده شود. بنابراین از روش توزیع پرسشنامه استفاده شده است. برای انجام این پژوهش یک سری سؤال بسته با طیف پنج گزینه‌ای لیکرت طراحی گردیده است و به دلیل نرمال بودن جواب پاسخ دهندگان از آزمون (AHP) جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها استفاده گردیده است.

قابل ذکر است بر اساس روش پژوهش اقدام پژوهی در مرحله اول جمع‌آوری داده‌ها اقدام به شناسایی نقاط ضعف و سطح کاربرد و میزان اهمیت ابزارهای مالی مشتقه از دیدگاه مدیران ارشد شرکت‌های حاضر در جامعه آماری شناسایی و محورهای اصلی پژوهش با برگزاری کارگاه‌های یکروزه محرزر گردید. در مرحله دوم پس از ارایه آموزش‌های تخصصی و مربوطه به جامعه آماری طرح مجدداً اقدام به جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از ابزار پرسشنامه طراحی شده بع روش دلفی فازی گردید و داده‌های بدست آمده به مرحله تجزیه و تحلیل رسید که در ادامه مقاله به آن بصورت مفصل پرداخته شده است.

- مقایسه زوجی گزینه‌ها براساس معیارها: معیار پیشینه خود براساس یکسری زیر معیار سنجش می‌شود. مثلاً سابقه کاری در سازمان حاضر، تجربه کار در سازمان‌های دیگر، تجربه مدیریتی و زیرمعیارهای دیگر که براساس آن‌ها به هنگام مقایسه زوجی کاندیدها تشخیص داده می‌شود هر فرد بر دیگری چقدر مرجح است.

- نحوه امتیازبندی پرسشنامه پژوهش: مقیاس لیکرت دارای تعدادی عبارت است که هر یک گزینه‌های پنج‌گانه، مثلاً از (خیلی کم) تا (خیلی زیاد) را در برمی‌گیرد. امتیازها و ارزش‌های عددی را طوری تعیین می‌کنیم که امتیاز یک و پنج، ارزش‌های دو طرف طیف و امتیاز سه، ارزش مربوط به وضع (کم)، (متوسط) یا (زیاد) باشد.

جدول شماره ۲-: طیف‌های بکار گرفته شده و ارزش‌های عددی آن

خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۵	۴	۳	۲	۱

۵- نتایج و یافته‌های پژوهش: در این پژوهش تعداد (۶۷) پرسشنامه از شرکت‌های جمع‌آوری گردید که در جدول (شماره ۴-۱)، خلاصه وضعیت متغیرها قابل ملاحظه است. همان‌طور که مشاهده می‌شود بیش‌تر پاسخ‌دهندگان مرد بوده‌اند. هم‌چنین میزان تحصیلات بیش‌تر آن‌ها کارشناسی و غالباً دانش‌آموخته رشته‌های مالی و مدیریت بوده‌اند. علاوه بر این بیش‌تر پاسخ‌دهندگان در واحد مدیریت مشغول به کار بوده‌اند.

جدول شماره ۴-۲: بررسی نتایج متغیرهای کیفی پژوهش

متغیر		توضیحات	
جنسیت		مرد	زن
		۶۲ نفر (۹۳٪)	۵ نفر (۷٪)
میزان تحصیلات		کارشناسی	کارشناسی ارشد
		۱۸ نفر (۲۷٪)	۱۷ نفر (۲۵٪)
		۳۰ نفر (۴۵٪)	۲ نفر (۳٪)
نوع تحصیلات		دانش آموخته رشته‌های فنی و پایه	
		دانش آموخته رشته‌های مالی و مدیریت	
		۱۵ نفر (۲۳٪)	
حوزه کاری		مدیران میانی	
		مدیران ارشد	
		۳۰ نفر (۴۵٪)	
		۳۷ نفر (۵۵٪)	
تجربه کاری		۱۰ سال سابقه	۲۰ سال سابقه
		۱۵ نفر (۲۲٪)	۲۲ نفر (۳۲٪)
		۳۰ نفر (۴۵٪)	
		۳۰ نفر (۴۵٪)	

۵-۱- فرضیه های پژوهش: پژوهش حاضر دارای چهار فرضیه اصلی است می‌باشد، این فرضیات عبارتند از:

- ۱- فرضیه اول: دیدگاه مدیران با تحصیلات مالی و مدیریتی نسبت به درک اهمیت کاربرد ابزار های مالی مشتقه با سایر دانش آموخته ای رشته های تحصیلی متفاوت است.
- ۲- فرضیه دوم: آموزش و سرمایه گذاری در گسترش استفاده از ابزار های مالی مشتقه از اهمیت بالایی برخوردار است .
- ۳- فرضیه سوم: گسترش زیر ساخت ها و سازو کار بازار های مالی استفاده از ابزار های مالی مشتقه را افزایش می دهد .
- ۴- فرضیه چهارم : ایجاد اعتماد و فرهنگ سازی حاکمیت در افزایش کاربرد ابزارهای مالی مشتقه از اهمیت بالایی برخوردار است .

۵-۲- نتایج آزمون فرضیه ها :

- ۱- آزمون فرضیه اول پژوهش: با توجه به نتایج اولویت بندی انجام شده، فرضیه اول پژوهش تأیید می‌شود در واقع دیدگاه مدیران با تحصیلات مرتبط نسبت به درک اهمیت کاربرد ابزار های مالی مشتقه با دیدگاه مدیران با تحصیلات فنی و علوم پایه متفاوت است. آموزش و سرمایه گذاری در گسترش استفاده از ابزار های مالی مشتقه از اهمیت بالایی برخوردار است .
- ۲- آزمون فرضیه دوم پژوهش: با توجه به نتایج اولویت بندی انجام شده، فرضیه دوم پژوهش تأیید می‌شود در واقع آموزش و سرمایه گذاری در گسترش استفاده از ابزار های مالی مشتقه از اهمیت بالایی برخوردار است . آموزش و سرمایه گذاری در گسترش استفاده از ابزار های مالی مشتقه از اهمیت بالایی برخوردار است .
- ۳- آزمون فرضیه سوم پژوهش: بر اساس جواب های مستخرج و آنالیز و تجزیه و تحلیل آنها مشخص و تایید گردید که ، با گسترش زیر ساخت ها و سازو کار بازار های مالی ، استفاده از ابزار های مالی مشتقه را افزایش می دهد .
- ۴- آزمون فرضیه چهارم پژوهش : بر اساس تجزیه و تحلیل های آماری مناسب با روش تحقیق ، جواب های مدیران به سوالات پرسشنامه مشخص گردید که ، ایجاد اعتماد و فرهنگ سازی حاکمیت در افزایش کاربرد ابزارهای مالی مشتقه از اهمیت بالایی برخوردار است .

۶- بحث و نتیجه گیری :

۶-۱- نتیجه آزمون فرضیه اصلی اول پژوهش بیان می‌کند: دیدگاه مدیران با تحصیلات مرتبط با دیدگاه مدیران با تحصیلات فنی و علوم پایه متفاوت است. پس نتیجه می‌گیریم مدیرانی که دارای تحصیلات مالی و مدیریتی هستند درک بهتری و بیشتری نسبت به کاربرد ابزارهای مالی مشتقه دارند. وزن جواب های مستخرج ۴۵٪ بوده است که نرخ ناسازگاری در محدوده مورد نظر (۰,۰۰) بوده است و در سطح اطمینان ۵٪ قابل قبول است. هم‌چنین آموزش های مستمر کارکنان در سوح

مختلف واحد مالی و مدیران ارشد، دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند. این دو عامل به ترتیب دارای وزن ۰,۱۵۹ و ۰,۲۴۹ می‌باشند که برتری درک اهمیت کاربرد ابزارهای مالی مشتقه توسط مدیرانی با تجربه و تحصیلات مالی و مدیریتی مورد نظرا نشان می‌دهد. لذا فرضیه اصلی پژوهش مورد تأیید قرار گرفت.

۲-۶- نتیجه آزمون فرضیه دوم بیان می‌کند: آموزش و سرمایه‌گذاری در گسترش استفاده از ابزارهای مالی مشتقه از اهمیت بالایی برخوردار است. آموزش و سرمایه‌گذاری در گسترش استفاده از ابزارهای مالی مشتقه از اهمیت بالایی برخوردار است. وزن جواب‌های مستخرج بر اساس نتایج مشاهده شد ۵۵٪ می‌باشد که برای آموزش و سرمایه‌گذاری نرخ ناسازگاری در محدوده مورد نظر (۰,۰۰) بوده است و در سطح اطمینان ۵٪ قابل قبول است. همچنین آموزش‌های مستمر کارکنان در سوح مختلف واحد مالی و مدیران ارشد، دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند. این دو عامل به ترتیب دارای وزن ۰,۱۹۹ و ۰,۲۰۳ می‌باشند. بنا براین فرضیه دوم پس از جمع‌آوری شواهد مرحله دوم روش تحقیق اقدام پژوهی مورد تأیید قرار گرفت.

۳-۶- نتیجه آزمون فرضیه سوم تحقیق بیان می‌کند: که گسترش زیرساخت‌ها و سازوکار بازارهای مالی اهمیت و میزان استفاده از ابزارهای مالی مشتقه را افزایش می‌یابد. نتیجه می‌گیریم با افزایش گسترش زیرساخت‌ها و سازوکار بازارهای مالی استفاده از ابزارهای مالی مشتقه را افزایش یافته است. بر اساس نتایج مشاهده شد که اولویت سوم و چهارم مدیران گسترش زیرساخت‌ها و سهولت دسترسی به بازارهای مالی، وزن پاسخ‌ها ۲۴٪ بوده است که نشانگر اهمیت گسترش و سهولت دسترسی به بازارهای مالی را نشان می‌دهد. بر اساس نتایج مشاهده شد که برای پاسخ‌های مستخرج از جواب‌های محور گسترش زیرساخت‌های بازارها و سهولت دسترسی به آنها نرخ ناسازگاری در محدوده مورد نظر (۰,۰۰) بوده است و در سطح اطمینان ۵٪ قابل قبول است. دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند. این دو عامل به ترتیب دارای وزن ۰,۱۸۹ و ۰,۲۰۸ می‌باشد. این فرضیه نیز مورد تأیید قرار گرفت.

۴-۶- نتیجه آزمون فرضیه چهارم بیان می‌کند که: ایجاد اعتماد و فرهنگ‌سازی حاکمیت در افزایش کاربرد ابزارهای مالی مشتقه از اهمیت بالایی برخوردار است. بر اساس نتایج مشاهده شد از جواب‌های مستخرج شده از پرسشنامه مشخص گردید که وجود اعتماد و فرهنگ‌سازی حاکمیت در افزایش کاربرد ابزارهای مالی مشتقه اهمیت فراوانی دارد، وزن پاسخ‌ها ۲۶٪ بوده است که نشانگر اهمیت اعتمادسازی و گسترش و فرهنگ‌سازی را نشان می‌دهد. بر اساس نتایج مشاهده شد که برای پاسخ‌های مستخرج از جواب‌های محور گسترش زیرساخت‌های بازارها و سهولت دسترسی به آنها نرخ ناسازگاری در محدوده مورد نظر (۰,۰۰) بوده است و در سطح اطمینان ۵٪ قابل قبول است. دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند. این دو عامل به ترتیب دارای وزن ۰,۱۶۹ و ۰,۲۲۸ می‌باشد و باعث تأیید شدن فرضیه گردید.

خلاصه بحث و نتیجه‌گیری " با توجه به آزمون فرضیات با اطمینان ۹۵٪ می‌توان عنوان کرد که بین تجربه و تحصیلات مرتبط مدیران و درک اهمیت کاربرد ابزارهای مالی مشتقه رابطه معناداری وجود دارد.

۵-۶- پیشنهادات:

بر اساس پژوهش انجام شده و نتایج بدست آمده پیشنهاد می‌شود که مالکان شرکت‌های تولیدی و بازرگانی و تمامی بنگاه‌های اقتصادی مدیران ارشد مالی را جهت شرکت در دوره‌های آموزشی جهت استفاده از ابزارهای مالی مشتقه برای پوشش ریسک و یا به حداقل رساندن ریسک فروش، محصولات تولیدی خود و یا ریسک خرید مواد اولیه جهت افزایش توان رقابت در بازارهای داخلی و خارجی و پیوستن به سازمان تجارت جهانی ملزم و تشویق نمایند. تا اینکه از مزایای بی‌پایان و مفید استفاده از ابزارهای مالی مشتقه جهت پوشش ریسک‌های تجاری به‌رمنند شوند.